

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ

Рех бр. 479/14

Дана 16. септембра 2014. године

Београд

Тимочка бр. 15

ОДЛУКА ЈЕ ПРАВНОСНАЖНА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ

29.10. 2014. год.
Управитељ судске писарнице,

[Signature]

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, судија Весна Целетовић Цуцић, као судија појединац, у ванпарничном предмету предлагача Јелисавете Карађорђевић из Београда, коју заступа Душанка Суботић, адвокат из Београда, ул. Вука Караџића бр. 8 и Александра Карађорђевића из Београда, кога заступају адвокати Дејан М. Недић, Миломир Љ. Бошковић и Игор Р. Павловић, сви из Београда, ул. Вишеградска бр. 12, ради рехабилитације Александра Карађорђевића из Београда, Николе Карађорђевића бившег из Београда и Јелисавете Карађорђевић из Београда, у смислу члана 291 став 2 ЗПП, донео је дана 16. септембра 2014. године:

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ захтев за рехабилитацију предлагача Јелисавете Карађорђевић из Београда и Александра Карађорђевића из Београда, па се утврђује да су Јелисавета Карађорђевић из Београда, Александар Карађорђевић из Београда и Никола Карађорђевић бивши из Београда жртве прогона и насиља из политичких и идеолошких разлога, те да је НИШТАВО Указ У.392 од 08.03.1947. године донет од стране Преседништва Президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије о одузимању држављанства ФНРЈ и конфискацији целокупне имовине, те да су НИШТАВЕ правне последице овог акта а рехабилитована лица Јелисавета Карађорђевић, Александар Карађорђевић и Никола Карађорђевић, имају се сматрају неосуђиваним.

ОДБИЈА СЕ захтев предлагача Јелисавете Карађорђевић из Београда и Александра Карађорђевића из Београда којим су тражили да се поништи одлука Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача Ф 3572 од 17.09.1945. године.

Образложење

Пуномоћници предлагача су у предлогу предатом Вишем суду у Београду дана 27.05.2014. године навели да је пред Вишим судом у Београду рехабилитован отац предлагача кнез Павле Карађорђевић решењем Вишег суда у Београду, Рех бр. 226/2010, а након тога и мајка предлагача кнегиња Олга Карађорђевић решењем Вишег суда у Београду Рех бр. 535/12.

Указом на основу члана 16 став 3 и члана 17 став 2 Закона о држављанству Федеративне Народне Републике од 01.07.1946. године и на основу члана 14 став 3 Закона о врстама казне од 14.08.1946. године, а у вези са чланом 4 тачка 23 Закона о Президијуму Народне скупштине ФНРЈ Председништва Президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије одлучила да се одузму држављанства ФНРЈ и конфискује целокупна имовина Александру Карађорђевићу, Николи Карађорђевићу и кнегињи Јелисавети Карађорђевић. У овом Указу је било наведено да се сви чланови породице налазе у иностранству, с тим што није наведено да је цела породица Павла Карађорђевића протерана у изгнанство одмах после потписивања тројног пакта од 27.03.1941. године, а Државна комисија Демократске Федеративне Југославије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача својом одлуком бр. 3572 од 17.09.1945. године прогласила је оца предлагача кнеза Павла Карађорђевића „злочинцем“. Одлука Државне комисије Демократске Федеративне Југославије означила је породицу кнеза Павла Карађорђевића и њихову децу злочиначком и издајничком и таква квалификација пратила је његову децу, овде лица чија се рехабилитација тражи све до доношења решења о рехабилитацији Павла Карађорђевића дана 28.11.2011. године пред Вишим судом у Београду. У моменту протеривања Александар Карађорђевић, Никола Карађорђевић и Јелисавета Карађорђевић су били малолетна лица, били су протерани и означени као део издајничке породице што је угрожавао живот читаве породице која је прогнана прво у Атину, затим у Египат и у Кенију где је цела породица живела у најтежим условима и била изолована од читавог света под присмотром даноноћно Енглеског форинофиса. Никола Карађорђевић није доживео рехабилитацију родитеља, јер је погинуо 1954. године, а цела породица Павла Карађорђевића није имала могућности да брани интересе и да се бране од онога што им је стављено на терет, нису имали ни право жалбе на напред наведене одлуке и процедура је проведена уз гажење свих правних правила које познаје правна држава. Власти су на овај начин газиле најосновнија људска права јер је свим члановима породица одузето држављанство, такође је конфискована имовина, а кривица кнеза Павла утврђена одлуком Управног органа а не пресудом суда.

Стога су предложили да суд огласи ништавим одлуку Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и његових помагача бр. 3572 од 17.09.1945. године и Указ У. 392 од 08.03.1947. године.

Више јавно тужилаштво у Београду је у писаном мишљењу од 29.08.2014. године под бројем К.Рех бр. 271/14 навело да су мишљења да има услова за

законску рехабилитацију Александра Карађорђевића, Николе Карађорђевић и Јелисавете Карађорђевић у смислу одредбе члана 5 став 5 Закона о рехабилитацији.

Одлучујући о поднетом захтеву суд је извео доказе и то увидом у изводе из матичне књиге рођених, увидом у одлуку о образовању Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и његових помагача донетог од стране антифашистичког већа Народног ослобођења Југославије а што је објављено у Службеном листу од 01. фебруара 1945. године, увидом у спроводницу за пренос умрле особе и извод из матичне књиге умрлих за покојног Николу Карађорђевића, такође увидом у Одлуку о утврђивању злочина окупатора и његових помагача под бројем Ф3572 од 17.09.1945. године и осталих приложених списа.

Суд је по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене доказа које је анализирао сваки понаособ и у међусобној повезаности, а у смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку у вези члана 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку, утврдио да је захтев за рехабилитацију: Александар Карађорђевића, Николе Карађорђевића и Јелисавете Карађорђевић основан.

Најпре суд је ценио да су поднети захтеви за рехабилитацију благовремени и дозвољени.

Одредбом члана 9 Закона о рехабилитацији („Службеник гласник“ РС бр. 92/11) прописано је да право на подношење захтева за рехабилитацију због повреде из члана 1 став 1 Закона о рехабилитацији престаје протеклом од 5 година од дана ступања на снагу Закона.

Суд је ценио да предлагачи имају правни интерес за подношење захтева за рехабилитацију за покојног Николу Карађорђевића.

Одредбом члана 7 тачка 2 Закона о рехабилитацији предвиђено је да после смрти лица из члана 1 став 1, чија се рехабилитација тражи могу поднети супружник, ванбрачни партнер, деца, потомци, преци, усвојиоци, браћа и сестре, остали законски наследници, тестаментални наследници, правно лице чије је то лице био члан односно оснивач. На основу доказа који су достављени од стране подносиоца захтева за рехабилитацију и то извода из матичне књиге умрлих за покојног Николу Карађорђевића, као и извода из матичне књиге рођених, суд је утврдио да постоји правни интерес предлагача као брата лица чија се рехабилитација тражи, те да су исти овлашћени да поднесу захтев за његову рехабилитацију.

Чланом 1 став 1 тачка 1 Закона о рехабилитацији утврђено је да документација и правне последице рехабилитације лица која су из политичких, верских, националних или идеолошких разлога лишена живота, слободе и других права до дана ступања на снагу овог Закона на територији Републике Србије без судске или административне одлуке.

Чланом 3 став 1 истог Закона прописано је да је рехабилитација утврђивање ништавости у односу на пуноважност аката и радње којима су лице из члана 1 став 1 Закона лишени живота, слободе или других правних, политичких, верских и националних или идеолошких разлога.

Надаље, одредбом члана 5 став 5 истог Закона прописано је да се по сили Закона рехабилитују лица којима је Указом Председништва Президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије У бр. 392 од 08.03.1947. године („Службени гласник ФНРЈ бр. 64/47) одузето држављанство и конфискована целокупна имовина.

Примењујући одредбу члана 5 став 5 Закона о рехабилитацији суд је донео одлуку као у изреци овог решења посебно из разлога што је утврдио да су на основу поменутог Указа из 1947. године искључиво из политичких и идеолошких разлога овде лица чија се рехабилитација тражи, била лишена основних људских права и слобода као што су права на држављанство, право гласа и право на имовину, а ради се о правима и слободама која су гарантована свим међународним Конвенцијама и декларацијама, међународним актима о слободама и правима која су ратификована од стране Републике Србије и на тај начин постала део унутрашњег права. Приликом доношења своје одлуке суд је имао у виду и одредбе Закона о укидању Указа одузимањем држављанства и имовине породици Карађорђевић („Службени лист СРЈ“ бр. 9/2001) којим је укинут Указ Председништва Президијума Народне скупштине Федеративне Републике Југославије У бр. 392 од 08.03.1947. године којим је одузето држављанство и конфискована целокупна имовина, међутим имао је у виду одредбу члана 6 став 1 и члана 42 став 6 Закона о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 108/13) којим је прописано да се одредбе Закона о враћању одузете имовине и обештећењу примењује на имовину која је конфискована после 09.03.1945. године под условом да је бивши власник рехабилитован до дана ступања на снагу овог Закона или буде рехабилитован на основу захтева за рехабилитацију из члана 42 став 6 Закона а у складу са посебним Законом. Лице из члана 6 став 1 Закона о враћању одузете имовине и обештећењу које је поднео захтев за враћање имовине имао обавезу да уз захтев приложи правноснажну судску одлуку о рехабилитацији односно доказе да је поднео захтев за рехабилитацију, из чега произилази да су овде предлагачи обавезни да у захтев за реституцију Агенције за реституцију Републике Србије приложе и правноснажну судску одлуку о рехабилитацији.

Ставом другим изреке решења одбијен је захтев предлагача да се утврди да је ништава одлука Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача Ф.бр. 3572 од 17.09.1945. године из разлога што је ова одлука Државне комисије проглашена ништавом правноснажном одлуком Вишег суда у Београду у предмету Рех бр. 226/2010 од 28. новембра 2011. године и, суд је извршио увид у списе предмета као и одлуку, а одлука се односи искључиво на Павла Карађорђевића, а не на чланове његове породице, а не односи се на лице чија се

рехабилитација тражи у овом поступку, нити се они једном речју у овој одлуци и помињу.

На основу свега изнетог суд је одлучио као у изреци овог решења.

Председник већа – судија
Весна Јелетовић Цуцић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења може се изјавити жалба Апелационом суду у Београду преко овог суда у року од 30 дана од дана пријема писменог отправка решења,

За тачност отправка тврди: ТВ

За тачност отправка тврди
Шеф одсека судске писарнице
